

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Петър Райков Петров, РУ „А. Кънчев“ на дисертационен труд на тема „Отпадъците – социално-екологичен проблем на националната сигурност“, разработен от Александър Димитров Иванов за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование¹.

Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност „Социална педагогика“

I. Общо описание на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с общ обем 209 стр. на текстовата част, включва уводна част, представена като обща характеристика на труда, 3 глави, заключение, изводи и препоръки. Използван е богат масив от литературни източници – 238 на кирилица и 11 на латиница. Приложенията съставляват данни от количествения анализ на анкетното проучване.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

А. Актуалност и значимост. Проблематиката посветена на социално-екологическите проблеми е многоаспектна и трайно ангажираща вниманието на специалисти от всички области на природонаучното и социалното познание. В дисертационния труд А. Иванов предлага различен поглед към отпадъците – тяхната значимост от позицията на националната сигурност, с явна стратегическа посока: социално-педагогическо изследване. Несъмнено екологичните проблеми, съвременните кризи в света на глобализацията се оказват едни от най-значимите в триадното съотношение глобализация - национална сигурност- социална екология. В потвърждение на актуалността на темата се позоваваме на експертното мнение американския философ Н. Чомски. Според него земното съществуване е изправено пред две пропасти –

екологичната и ядрената; човечеството разполага с много малко време, за да се справи с екологичната катастрофа.

Б. Достойнства и постижения. Още в началото на внимателния прочит на разработката се придобива усещането за изострена рефлексивност на автора ѝ към разглежданите сложни проблеми на националната сигурност и социалната екология. Всъщност реализира се в теоретичен и в практико-приложен аспект, т.н. компетентностно-базиран подход. А. Иванов последователно анализира, обосновава и доказва определени свои тези и заключения за повишаване ефективността в работата на организации и институции в обществото, изказва мнение за съществуващата нормативна база в сферата на социално-екологичната дейност. Компетентностно-базираният подход намира продължение в предложения модел за решаване на социално-екологичните проблеми (III глава на дисертационния труд).

В изследователската програма, обоснована от А. Иванов в увода на дисертацията, се предлага дизайн на проучването. Логично и последователно в емпиричната представителност са посочени обекта, предмета, целта и задачите на изследването, а това е показател за яснота и конкретност при изучаване и оценяване на сложните явления в спектъра на глобализацията, националната сигурност и социалната екология. Формулираните задачи конкретизират важните конструкти, които очертават периметъра на изследването. Работната хипотеза е в нейния обяснителен вариант, т.е. търси се корелация между социално-екологичната грамотност на ученици и студенти и решаването на проблема за отпадъците в контекста на националната сигурност. При избора на изследователските методи (теоретични и емпирични) авторът на дисертационния труд е подхождал внимателно и селективно с оглед особеностите на обекта на изследването и сложността при преценката на надежността и валидността на информацията, получена от тяхното

използване. Надграждането на емпиричния масив чрез приложение на дидактическият експеримент (осъществен като констатиращо-преобразуващ) е доказателство за по-задълбочено вникване в предмета на изследването – отпадъците като социално-екологичен проблем.

В. Оценка на получените научни резултати. Резултатите от настоящето изследване попадат в широко поле на социалното познание и екологичната реалност, допълват впечатленията за структурата и функциите на социално-икономическите системи, осветляват необходимостта от социално-екологична грамотност на хората и групите в обществото. Разбира се, специално внимание е отделено на екологичното образование и формиране на екологично съзнание в подрастваща и младежка възраст. Като теоретичен и емпиричен продукт дисертационният труд се транспонира чрез моделно представяне на Програма за повишаване на социално-екологичното образование. Тя е структурирана в представителния вид: основни термини и понятия, цели, принципи, приоритети. Съзнателно ще открием онези нейни компоненти, които са с насоченост към професионалното направление и темата на дисертационния труд: социално-екологичното образование във формите на формалното и неформалното образование, неговата презентативност в учебното съдържание, предназначено за средното и висшето училище. Важна особеност е неговото дидактическо транспониране в бъдеще за нуждите на посочените институции: учебни планове, учебни програми, учебни предмети и учебници.

IV. Научни приноси

Научните приноси изразяват технологичната схема на изследването. По наше мнение те могат да се изразят тезисно чрез следната синтезност.

Теоретична представителност – разкрити са параметрите на глобалната икономическа криза и социално-икономическите проблеми в контекста на антропологическото замърсяване на околната среда.

Персонализиране на важен теоретичен възглед за практиката – създаден е теоретичен модел за решаване на социално-екологичните проблеми.

Приложна насоченост – разработена е Програма за социално-екологична грамотност на населението в Република България.

Иновационна концептуалност – обоснована е необходимостта от преосмисляне дейността на институциите в сферата на образованието за ефективно решаване на социално-екологичните проблеми.

Авторефератът е прецизно оформен с представителен формат на основните измерения на дисертационния труд.

Общо заключение:

Дисертационният труд на Александър Димитров Иванов притежава качествата на завършено и компетентно научно и научно-приложно изследване. Това ми дава достатъчно основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на кандидата образователна и научна степен „доктор“ по област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, научна специалност „Социална педагогика“.

Автор на становището:

(доц. д-р Петър Петров)

20.04.2015 год.

Гр.Русе